

LIMIAR

O fenómeno da variación sociolingüística sincrónica nos seus diferentes parámetros (territorial, social e funcional), escasamente atendido polas diversas escolas lingüísticas modernas, está a concitar unha atención crecente. Os gramáticos son cada vez máis conscientes da necesidade de integrárenos nos seus programas de traballo, co duplo propósito de fornecer unha descrición lingüística máis axustada á realidade e de procurar xebrar os difusos límites entre a descrición e a prescrición. Tal integración constitúe unha tarefa especialmente incontornable á hora de derivar as distintas aplicacións que os estudos gramaticais atopan en campos tales como a definición dos códigos normativos, a didáctica da lingua, a tradución, a edición de textos ou a fixación de pautas idiomáticas para os medios de comunicación. En idiomas que presentan problemas específicos de definición do estándar normativo, por carencia tanto dunha tradición histórica que teña establecidos con precisión os perfís duns modelos de corrección solidamente asentados, canto duns medios de difusión e socialización de tales modelos, este labor de esclarecemento ten carácter perentorio.

A partir da devandita reflexión, o Instituto da Lingua Galega da Universidade de Santiago de Compostela convocou o Simposio 'Variación e prescrición', coordinado polos profesores Rosario Álvarez e Henrique Monteagudo, coa asistencia da licenciada Silvia Viso, que se celebrou na Facultade de Filoloxía da USC entre o 13 de novembro e o 2 decembro de 2003; formaban tamén parte do Comité organizador a profesora Elisa Fernández Rei e a licenciada Mónica Baleirón. O programa desenvolveuse ao longo de dezaseis conferencias e tres mesas redondas a cargo de recoñecidos especialistas con ampla experiencia no tratamento destes asuntos e contrastada capacidade de reflexión verbo das cuestións levantadas. Traballamos, pois, nos

límites do modelo normativo establecido, nesa fronteira en que falla (ou simplemente falta) a descrición de ‘como debe ser’ ou ‘como é preferible que sexa’, o que tamén implica en moitos casos aclarar ‘como non debe ser’ ou ‘como non é’ (a contraño dalgunhas prácticas máis ou menos estendidas). E fixémoslo convidando á reflexión e ao debate non só especialistas nos diversos campos (aos que encargamos traballos orixinais para a ocasión), mais tamén os participantes no proceso de definición do estándar e na aplicación práctica dos ditames emanados das instancias autorizadas. Pareceunos do maior interese convidar ilustres e experimentados lingüistas involucrados na redacción de tres grandes proxectos de gramática de linguas peninsulares (de publicación recente), o que nos permitiu contemplar os problemas do galego nunha perspectiva comparada. As reflexións vertidas en cadansúa palestra, acompañadas polas do equipo que redacta a gramática da Real Academia Galega (en proceso de elaboración), abren o volume.

O Simposio ‘Variación e prescrición’ constituíu o terceiro dunha serie que cada ano se centra nun tema que reclama unha atención prioritaria. En convocatorias anteriores foran abordados os temas ‘Dialectoloxía e léxico’ (2001) e ‘Léxico e estandarización en Galicia’ (2002); acabamos de celebrar o Simposio ‘Lingua e territorio’ (2004). O obxectivo común de todos eles é contribuíren ao progreso da investigación e da reflexión naquelas facetas do estudo da lingua galega que ou están insuficientemente atendidas ou non están dabondo adiantadas en relación ás demandas actuais, ora da comunidade científica ora do corpo social. Na súa andaina os simposios contaron coa colaboración da Universidade de Santiago, a Consellería de Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia e o Ministerio de Ciencia y Tecnología, institucións que achegaron subvencións de distinta contía. Agradecemos a estas entidades o seu imprescindible contributo.

Por parte, é de xustiza deixar especial constancia da colaboración da Sección de Lingua do Consello da Cultura Galega, que garante a publicación anual do correspondente volume monográfico. Xa viñeron a lume os títulos *Dialectoloxía e léxico* e *A estandarización do léxico*. No momento en que redactamos estas liñas atópase no prelo o cuarto volume, coas actas do simposio de 2004. Destarte, vai tomando corpo, dentro da ‘Colección base’ do Consello da Cultura, a ‘Serie Lingüística’, que temos a honra de dirixir os que asinamos o presente Limiar. Estas obras atópanse a dispor do público en edición

tradicional en papel e mais en edición electrónica, accesible a través da páxina web do CCG (<http://www.consellodacultura.org>).

Énos particularmente grato expresar a nosa profunda satisfacción pola excelente acollida tanto dos Simposios canto dos volumes de actas, así nos ambientes especializados coma entre os profesores e estudantes de lingüística galega. Tal acollida reafírmanos na pertinencia e oportunidade do noso empeño, e dános azos para seguirmos contribuindo, desde a modestia pero tamén desde un circio compromiso, ao progreso do coñecemento científico e á difusión social da lingua galega.

*Rosario Álvarez
Henrique Monteagudo*